

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Marie Žižkové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **K. H.**, zastoupena JUDr. Martinou Hrbatovou, advokátkou se sídlem Karlov 6, Prostějov, proti žalované: **Univerzita Palackého v Olomouci**, se sídlem Křížkovského 8, Olomouc, o žalobě proti rozhodnutí rektora žalované ze dne 9. 8. 2017, č. j. UPOL-94244/9410-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 26. 4. 2018, č. j. 65 A 65/2017-38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

[1] Děkanka Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „děkanka“) rozhodnutím ze dne 5. 1. 2016, č. j. UPOL-1228/7940-2016, ukončila studium žalobkyně v prezenční formě magisterského studijního programu Právo a právní věda, oboru Právo na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „studium“), a to podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), a podle čl. 28 odst. 1 písm. b) Studijního a zkušebního řádu Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 1. 7. 2011, č. A-10/2011 (dále jen „Studijní a zkušební řád“), a to z důvodu nesplnění povinností vyplývajících ze studijního programu a studijního zkušebního řádu v akademickém roce 2015/2016, konkrétně nevykonání zkoušky z opakovaně

zapsaného předmětu *Civilní proces 3* ani v mimořádném termínu poskytnutém žalobkyni na základě rozhodnutí o udělení výjimky ze dne 1. 10. 2015.

[2] Rektor žalované rozhodnutím ze dne 1. 2. 2016, č. j. UPOL-10407/9410-2016, nevyhověl žádosti žalobkyně o přezkoumání uvedeného rozhodnutí děkanky a rozhodnutí o ukončení studia žalobkyně potvrdil.

[3] Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci (dále jen „krajský soud“) ze dne 14. 3. 2017, č. j. 65 A 15/2016 - 75, bylo rozhodnutí rektora žalované ze dne 1. 2. 2016 zrušeno a věc byla žalované vrácena k dalšímu řízení. Krajský soud vytkl žalované nepřezkoumatelnost předmětného rozhodnutí, která spočívala v nevypořádání se s odvolacími námitkami žalobkyně uvedenými zejména v doplněních podané žádosti o přezkoumání.

[4] Po vrácení věci rozhodl rektor žalované v záhlaví označeným rozhodnutím tak, že odvolání žalobkyně ze dne 15. 1. 2016, ve znění dvou doplnění ze dne 29. 1. 2016, zamítl a rozhodnutí děkanky ze dne 5. 1. 2016 potvrdil.

II. Posouzení věci krajským soudem

[5] Proti rozhodnutí rektora žalované podala žalobkyně žalobu, kterou krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[6] Ohledně samotného prokazování průběhu sporné zkoušky krajský soud shledal, že zjištěný skutkový stav odpovídá obsahu správního spisu. Ačkoliv čl. 24 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu nezdůrazňuje, že by se komisionální zkouška mohla odehrávat za stále a nepřetržité přítomnosti všech členů zkušební komise, krajský soud dospěl k závěru, že má-li se zkouška vykonávat před tříčlennou zkušební komisí, nelze než na soustavné přítomnosti členů zkušební komise trvat. Není-li totiž některý z členů zkušební komise částí zkoušky přítomen, nelze o této části zkoušky tvrdit, že byla před tříčlennou komisí vykonávána. V případě, že nepředvídaná skutečnost zabránila stálé přítomnosti člena zkušební komise, je nezbytné zkoušku přerušit a návratu člena zkušební komise vyčkat. Krajský soud v této souvislosti uvedl, že příměr, byť nikoli přesný, se nabízí s přítomností členů soudního senátu při jednání soudu. Občanský soudní řád totiž rovněž nestanoví, že jednání se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu, avšak nutnost této přítomnosti lze bezpochyby dovodit z ustanovení, která předepisují, v jakém složení a počtu mají senáty soudu jednat. Nepřítomnost člena senátu v jednací síni v průběhu projednávání věci, aniž by došlo k přerušování jednání, je třeba považovat za nepřijatelné. Vykonání části komisionální zkoušky před toliko dvěma členy zkušební komise, což je mezi účastníky nesporné, proto krajský soud považoval za postup v rozporu s čl. 24 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu.

[7] Současně však krajský soud uvedl, že každá zjištěná nezákonnost či vada řízení, které předcházelo vydání žalobou napadeného rozhodnutí, ještě nemusí mít na zákonnost rozhodnutí samotného vliv. Při hodnocení vlivu zjištěné vady na přijetí napadeného rozhodnutí bylo pro soud podstatné jednak zjištění, v jakém rozsahu měly jednotlivé členky zkušební komise při zkoušce absentovat, zejména fakt, že žalobkyně byla jednomyslně hodnocena nedostatečným stupněm F ze všech tří okruhů otázek. Způsob hodnocení uvedené zkoušky přitom odpovídal hodnocení, které Studijní a zkušební řád v čl. 25 odst. 6 předepisuje pro státní závěrečnou zkoušku, tj. klasifikace zkoušky stupněm F v případě, že je kterákoli z částí zkoušky hodnocena stupněm F. S ohledem na rozsah problematiky, kterou civilní proces představuje, není rozdělení zkušebních otázek do okruhů nelogické, přičemž trvání na hodnocení odpovědí na otázky

z jednotlivých dílčích okruhů alespoň stupněm E zabraňuje možnosti hodnotit jako úspěšného u zkoušky studenta, který se precizně naučí toliko dva, či dokonce jeden ze zkušebních okruhů.

[8] S ohledem na skutečnost, že žalobkyně byla hodnocena všemi členy zkušební komise stupněm F ze všech tří okruhů otázek, dospěl krajský soud k závěru, že zjištěná vada nemohla mít na hodnocení výsledku zkoušky, a následně tak na zákonnost napadeného rozhodnutí vliv, když je zcela nesporné, že zodpovídání poslední otázky byli všichni členové zkušební komise přítomni.

III. Kasační stížnost

[9] Rozsudek krajského soudu napadla žalobkyně kasační stížností (dále též „stěžovatelka“) z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném právním posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a dále z důvodu vady řízení podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[10] Ačkoliv krajský soud konstatoval, že vykonání části komisionální zkoušky před toliko dvěma členy zkušební komise je v rozporu s čl. 24 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu, podle stěžovatelky soud nesprávně a nezákonně vyhodnotil tuto nezákonnost tak, že neměla vliv na zákonnost rozhodnutí. Krajský soud použil příměr o rozhodování soudu v senátních věcech, kdy dovedl, že v těchto věcech lze konat řízení a rozhodovat pouze za stálé přítomnosti všech členů senátu. Podle stěžovatelky měl soud tento příměr přesně takto aplikovat i na konání komisionální zkoušky, což neučinil.

[11] Je nesporné, že zkouška, kterou stěžovatelka skládala dne 30. 11. 2015, byla zkouškou komisionální a pro tuto zkoušku byla ustanovena čtyřčlenná zkušební komise. Za tohoto stavu je podle stěžovatelky nezbytně nutné, aby celá komise (tj. všichni její členové) byli přítomni konání celé zkoušky. Není-li totiž některý z členů zkušební komise částí zkoušky přítomen, nelze o této části zkoušky tvrdit, že byla před komisí (jako celkem) vykonána. Pokud tomu tak nebylo (což krajský soud považoval po provedeném dokazování za nesporné, když konstatoval, že minimálně část zkoušky se konala toliko před dvěma členy zkušební komise), je třeba na zkoušku jako celek pohlížet jako na zkoušku nezákonnou, a to včetně závěrečného hodnocení zkoušky zkušební komisí. V tomto směru jsou podle stěžovatelky nepatřičné úvahy krajského soudu o tom, zda a do jaké míry se zjištěná nezákonnost mohla projevit v nezákonnosti samotného rozhodnutí. Při nezákonnosti průběhu zkoušky a nezákonnosti hodnocení zkoušky je nezákonným i žalobou napadené rozhodnutí o ukončení studia na vysoké škole.

IV. Vyjádření ke kasační stížnosti

[12] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že rozsudek krajského soudu není nezákonný. Krajský soud rozhodnutí přesvědčivým způsobem odůvodnil, a to zcela v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o vysokých školách a v návaznosti na znění Studijního a zkušebního řádu.

[13] K argumentům stěžovatelky o nezákonném průběhu její komisionální zkoušky žalovaná uvedla, že stejně jako ve svých předchozích vyjádřeních ve věci přiznává několikaminutové zkoušení stěžovatelky jen dvěma členy komise. Žalovaná se však domnívá, a tímto plně souhlasí s argumentací krajského soudu, že vzhledem k nastavenému systému hodnocení komisionální zkoušky stěžovatelky nezakládá absence člena zkušební komise v průběhu této zkoušky tak zásadní rozpor se zněním Studijního a zkušebního řádu. Žalovaná v této souvislosti

připomněla, že zkouška z dotčeného předmětu je rozdělena na tři části a nesplnění (stupeň F) kterékoli z těchto částí znamená neúspěch u zkoušky z předmětu jako celku. Stěžovatelka byla hodnocena stupněm F i v částech, v nichž nikdo z členů zkušební komise neabsentoval, a komise tak byla plně obsazena.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Kasační stížnost je přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách se studium *ukončuje, nesplní-li student požadavky vyplývající ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu*. Podle § 28 odst. 1 písm. b) Studijního a zkušebního řádu rozhodne děkan o ukončení studia z důvodu nesplnění požadavků vyplývajících ze studijního programu podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách, jestliže student *nesplnil studijní povinnosti vyplývající z opakovaně zapsaného předmětu*.

[17] Podle čl. 24 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu se *„komisionální zkouška koná před zkušební komisí, která musí být nejméně tříčlenná, pokud směrnice děkana nestanoví jinak; při zkoušce konané písemnou formou zkušební komise hodnotí písemnou práci studenta. Členy zkušební komise a jejího předsedu jmenuje vedoucí pracoviště garantujícího předmět, pokud směrnice děkana nestanoví jinak; vedoucí pracoviště garantujícího předmět může jako člena zkušební komise či jako jejího předsedu jmenovat i sám sebe.“*

[18] Jak vyplývá z obsahu spisového materiálu, stěžovatelka skládala dne 30. 11. 2015 komisionální zkoušku z opakovaně zapsaného předmětu *Civilní proces 3*. Z protokolu a zápisu o průběhu a výsledku komisionální zkoušky vyplývá, že zkušební komise byla čtyřčlenná. V projednávané věci je mezi účastníky jednak nesporné, že po určité době zkoušky byla stěžovatelka zkoušena pouze dvěma zkoušejícími. Současně je mezi účastníky nesporné, že minimálně zodpovídání posledního ze tří okruhů otázek byli již všichni čtyři členové zkušební komise přítomni. S výjimkou sporné části zkoušky, během níž byli přítomni pouze dva zkoušející, tak byla stěžovatelka zkoušena třemi a minimálně v případě poslední otázky čtyřmi osobami. Stěžovatelčiny znalosti hodnotili všichni členové zkušební komise a stěžovatelka obdržela stupeň F (neuspěla) ze všech tří okruhů otázek. Každý okruh byl hodnocen zvlášť, tudíž i hodnocení jednoho dílčího okruhu otázek stupněm F by mělo za následek hodnocení celé zkoušky stupněm F. V projednávané věci byl výsledek hlasování komise jednomyslný a stěžovatelka byla všemi členy zkušební komise hodnocena stupněm F ze všech tří okruhů otázek.

[19] Jedinou uplatněnou kasační námitkou stěžovatelky je tvrzení, že krajský soud nesprávně vyhodnotil vliv zjištěné nezákonnosti (tj. zkoušení po určité době pouze dvěma členy zkušební komise) na žalobou napadené rozhodnutí. Podle stěžovatelky měl krajský soud svůj příměr o rozhodování soudu v senátních věcech, kdy dovodil, že v těchto věcech lze konat řízení a rozhodovat pouze za stálé přítomnosti všech členů senátu, aplikovat i na konání komisionální zkoušky, což neučinil.

[20] Nejvyšší správní soud k tomu podotýká, že krajský soud tento příměr aplikoval potud, pokud to pro projednávanou věc dávalo smysl. Stanoví-li čl. 24 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu, že komisionální zkouška se koná před zkušební komisí, která musí být nejméně tříčlenná, pak je nutno na soustavné přítomnosti těchto tří členů zkušební komise trvat. Není-li totiž některý ze členů zkušební komise části zkoušky přítomen, nelze o této části zkoušky tvrdit,

že byla před tříčlennou komisí vykonávána. Krajský soud však správně shledal, že každá zjištěná nezákonnost ještě nemusí mít na zákonnost tohoto rozhodnutí vliv. Naopak pokud by krajský soud vliv zjištěného porušení Studijního a zkušebního řádu na zákonnost rozhodnutí nezkoumal a nezohlednil, mohl by své rozhodnutí zatížit nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 6. 2009, č. j. 9 As 72/2008 - 69). Krajský soud tedy správně přihlédl ke skutečnosti, že způsob hodnocení komisionální zkoušky byl nastaven stejně jako hodnocení, které Studijní a zkušební řád v čl. 25 odst. 6 předepisuje pro státní závěrečnou zkoušku, tj. klasifikace zkoušky stupněm F v případě, že je kterákoli z částí zkoušky hodnocena stupněm F.

[21] Na tomto místě nutno zdůraznit, že stěžovatelka ve své kasační stížnosti nečiní spornou samotnou formu klasifikace komisionální zkoušky, která byla stanovena stejně jako pro státní závěrečnou zkoušku. Stěžovatelka nezpochybnuje způsob hodnocení zkoušky ani po věcné stránce, tj. nebrojí proti skutečnosti, že byla hodnocena stupněm F ze všech tří dílčích okruhů otázek. Za těchto okolností nelze než uzavřít, že krajský soud dospěl ke správnému závěru, že zjištěná nezákonnost spočívající ve zkoušení stěžovatelky po určitou dobu komisionální zkoušky jen dvěma členy zkušební komise nemohla mít na výsledné hodnocení zkoušky jako celku a stejně tak ani na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí vliv. V projednávané věci je totiž nesporné, že minimálně zodpovídání posledního ze tří okruhů otázek byli již všichni členové zkušební komise přítomni.

[22] Závěr o tom, že zjištěná nezákonnost neměla na žalobou napadené rozhodnutí rektora žalované vliv, však nic nemění na tom, že se o nezákonnost skutečně jednalo. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že požadavek na to, aby průběh komisionální zkoušky odpovídal čl. 24 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu, tj. aby se tato zkouška konala před nejméně tříčlennou zkušební komisí, není samoučelný. Jeho smyslem je zajistit objektivitu a férovost průběhu zkoušky a jejího výsledného hodnocení. Je-li totiž složení zkušební komise alespoň tříčlenné, jak požaduje v čl. 24 odst. 2 Studijní a zkušební řád, odpovědi studenta a jeho znalosti hodnotí nejen zkoušející, který studentovi konkrétní otázku položil, ale i další dva přítomní zkoušející. Tito zkoušející mají možnost současně posoudit přípustnost a obtížnost otázek pokládaných jiným zkoušejícím a při výsledném hodnocení studenta k těmto aspektům přihlédnout.

[23] Obzvláště v podmínkách projednávané věci, v níž byl způsob klasifikace komisionální zkoušky nastaven značně přísně (tj. stejně jako v případě státní závěrečné zkoušky byla komisionální zkouška klasifikována stupněm F v případě, že je kterákoli z dílčích částí zkoušky hodnocena stupněm F), je třeba na soustavné přítomnosti nejméně tří členů zkušební komise skutečně trvat. Stejně jako v soudním rozhodování i pro klasifikaci zkoušek by mělo platit anglické rčení, podle něhož „*spravedlnost nemůže být pouze vykonávána, musí být také vidět, že je vykonávána*“ („*justice must not only be done, it must also be seen to be done*“). Vnější pozorovatel (a konec konců i student samotný – byť jeho perspektiva jako zkoušeného je nutně subjektivní, a proto ji nelze *samo o sobě* považovat za určující), by ve výsledku neměl mít pochybnosti o objektivnosti a férovosti průběhu a hodnocení zkoušky. Dodržení formálních náležitostí předepsaných pro průběh a hodnocení komisionální zkoušky je pak nezbytnou podmínkou pro to, aby na zkoušku jako celek bylo možno jako na objektivní a férovou skutečně nahlížet.

[24] Jak však již Nejvyšší správní soud shora předeslal, stěžovatelka ve své kasační stížnosti nijak nezpochybnuje jádro argumentace krajského soudu, tj. formu klasifikace komisionální zkoušky (stejnou jako pro státní závěrečnou zkoušku) ani její věcné hodnocení (stěžovatelka se ostatně v žádné fázi řízení neohrazovala vůči věcnému závěru zkušební komise a nenamítala, že by její hodnocení neodpovídalo úrovni jejích znalostí při zkoušce dne 30. 11. 2015). Za této situace je proto zcela správný závěr krajského soudu o tom, že zjištěná nezákonnost spočívající

ve zkoušení stěžovatelky po určitou dobu komisionální zkoušky jen dvěma členy zkušební komise nemohla mít vliv na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí týkajícího se ukončení studia stěžovatelky pro nevykonání zkoušky z opakovaně zapsaného předmětu.

[25] Kasační stížnost podala stěžovatelka rovněž z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tj. pro vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu. V kasační stížnosti však pro tento důvod neuvedla žádné kasační námitky a Nejvyšší správní soud v projednávané věci žádnou vadu, ke které je povinen přihlédnout z úřední povinnosti, neshledal.

VI. Závěr a náklady řízení

[26] S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[27] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti žádné prokazatelné náklady nevznikly (stručné vyjádření ke kasační stížnosti bylo zpracováno právníkem žalované).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. ledna 2019

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu